

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Padró
Alçada: 221

Coordenades:

Latitud: 41.65584
Longitud: 1.86988
UTM Est (X): 405903
UTM Nord (Y): 4612183

Classificació

Número de fitxa 08053-294
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'interior està força brut.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A005000090000OK
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en un cap de mur, a l'extrem nord del municipi, fent de termenal amb el municipi veí de Sant Vicenç de Castellet. Per accedir-hi cal entrar per aquest poble en direcció a Can Joan Domingo. Un cop travessat el pont de l'autopista de Manresa, cal resseguir el camí que mena a les feixes del capdamunt del torrent del Sot Gran. La barraca es troba a mà esquerra, molt a prop del camí, envoltada d'ametllers.

És de planta quadrada, amb l'eix de la barraca paral·lel al mur. L'interior mesura 2,30 metres de costat mentre que l'exterior mesura 3,20 per 3 metres de costat respectivament. Els rocs més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entre mig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. Amb posterioritat s'han rejunyat algunes de les pedres amb fang posat directament amb la mà. La porta, orientada al sud-oest, està desplaçada cap a l'esquerra de la façana principal i té una única llinda plana. Els brancals són rectes, més ben desbastats (tot i que per la banda dreta, la llinda es recolza directament al mur). Té una porta de fusta feta amb taulons. Mesura 1,40 metres d'alçada per una amplada de 0,70 metres. Els murs tenen un gruix mínim de 0,60 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament. El cobriment de terra i el voladís es mantenen gairebé intactes. No s'observa cap espitllera, però destaca un tinell entrant a mà dreta. Per la part posterior té un banc fet de pedra de la mateixa llargària que el mur.

Resseguint el mur on hi ha adossada la barraca, uns vuit metres abans, hi ha un dipòsit o cisterna excavada dins del marge. Mesura 1,20 de costat i el mateix de fondària. Està arrebossat amb morter i a excepció de la zona d'extracció de l'aigua amb galledes, l'altra part de la coberta es compon d'unes lloses de pedra per sota de les quals s'ha fet una volta de maó pla. La part frontal està construïda amb maó i per sota té un sobreixidor que en cas d'acumulació d'aigua la desvia per un regueró cap els ametllers.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3156.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castells i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra

construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

